

**UCHWAŁA NR LXXXIII/1267/13
RADY MIASTA KRAKOWA**

z dnia 25 września 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2013 – 2015.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594, 645), art. 12 pkt 11, art. 40 ust. 1 w związku z art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595, 645) oraz art. 180 pkt 1 oraz art. 182 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2013 poz. 135, z 2012 poz. 1519, z 2013 poz. 154, 866) Rada Miasta Krakowa uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2013 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Wiceprzewodnicząca Rady
Miasta Krakowa

Małgorzata Jantos

Załącznik
do uchwały Nr LXXXIII/4267/13
Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W GMINIE MIEJSKIEJ KRAKÓW NA LATA 2013 – 2015

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	2
1. Podstawy prawne Programu	3
2. Słowniczek	3
3. Diagnoza	4
II. Obszary problemowe dotyczące pieczy instytucjonalnej i zawodowej zastępczej – wnioski.....	11
III. Obszary problemowe dotyczące pieczy rodzinnej niezawodowej i spokrewnionej – wnioski.	12
IV. Obszary problemowe dotyczące usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej – wnioski.....	12
V. Zasoby Gminy Miejskiej Kraków.....	13
VI. Cele programu oraz sposoby i metody badania realizacji celów.....	14
VII. Rezultaty	20
1. Limit zawodowych rodzin zastępczych.....	20
2. Ewaluacja programu.....	22

I. Wprowadzenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2013-2015, zwany dalej Programem, został sporządzony na podstawie założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 180 pkt 1 przywołanej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letniego programu, dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, w tym określenie rocznego limitu zawodowych rodzin zastępczych.

Program wyznacza kierunki rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków.

Dokument ten jest kontynuacją realizacji założeń, które określone zostały w 2001 roku Uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXXXII/709/01 w sprawie przyjęcia kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie. Należy przypomnieć, iż głównymi założeniami Uchwały było: zwiększenie udziału rodzinnej formy pieczy zastępczej, zmniejszenie liczby dużych instytucjonalnych „domów dziecka” oraz zwiększenie udziału jednostek niepublicznych.

Program wspierania rodziny zgodny jest z założeniami Strategii Rozwoju Krakowa, a w szczególności Celem strategicznym I: *Kraków miastem przyjaznym rodzinie, atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu*, (Cel operacyjny I.6. Zapewnienie ochrony statusu i warunków bytowych rodziny i Cel operacyjny I.7. Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem) oraz z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1. Podstawy prawne Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2013 roku. poz. 135 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j.: Dz.U. z 2013 roku poz. 182 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2013 roku, poz.595);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 roku Nr 292, poz. 1720).

2. Słowniczek

1. Rodzina zastępcza – system pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi rodziny zastępcze zawodowe, spokrewnione i niezawodowe oraz rodzinne domy dziecka:
 - a) Spokrewniona – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
 - b) Niezawodowa – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący/a krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
 - c) Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.
 - d) Zawodowa specjalistyczna – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.
 - e) Rodzinny Dom Dziecka – tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/ą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.
2. Instytucjonalna piecza zastępcza – system pieczy zastępczej sprawowany w formie placówek opiekuńczo – wychowawczych.
 - 1) typu rodzinnego – zapewnia opiekę dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu.
 - 2) typu interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki. Pobyt w placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w pieczy zastępczej. W sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze.
 - 3) typu socjalizacyjnego – zapewnia całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy. W sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze.
 - 4) typu specjalistycznego – terapeutycznego – zapewnia opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach w tym: legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności; dziećmi wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wymagającymi wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. W sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze.

3. Diagnoza

Zgodnie z danymi statystycznymi prezentowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, zamieszkująca w Krakowie populacja dzieci w przedziale wiekowym 0-18 lat systematycznie maleje. W latach 2000-2011 zbiorowość ta zmniejszyła się o ponad 32 tys. osób. Największy spadek dzieci do 18 r. ż. nastąpił pomiędzy rokiem 2000 a 2005 – o 25 263 dzieci. Obecnie stopniowo wzrasta liczba populacji wśród powyższej grupy. Zgodnie z prognozami GUS tendencja ta utrzyma się i liczba dzieci w roku 2020 przekroczy liczbę dzieci z 2005 roku. Jednakże powyższe wahania nie mają znaczącego wpływu na liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Jak wynika z prowadzonych analiz, zarówno liczba dzieci kierowanych jak i przebywających w pieczy zastępczej w okresie ostatnich trzech lat utrzymuje się na stałym poziomie, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba dzieci zamieszkujących w Krakowie oraz umieszczanych w pieczy zastępczej w latach 2010-2012.

Lata	Liczba dzieci zamieszkujących w Krakowie	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej i zawodowej pieczy zastępczej w danym roku	Udział procentowy liczby dzieci umieszczonych instytucjonalnej i zawodowej pieczy zastępczej do liczby dzieci zamieszkujących w Krakowie	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej spokrewnionej i niezawodowej pieczy zastępczej w danym roku	Udział procentowy liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej spokrewnionej i niezawodowej pieczy zastępczej do liczby dzieci zamieszkujących w Krakowie
2010	124 527	262	0,21	79	0,06
2011	124 354	286	0,23	85	0,07
2012	124 818	327	0,26	68	0,05
Średnia		292	0,23	77	0,06

Źródło: GUS oraz opracowanie własne MOPS

Mając na uwadze informacje zawarte w powyższej tabeli oraz prognozę dotyczącą liczby dzieci, która będzie zamieszkiwała Kraków w latach 2013 – 2015, sporządzone zostały prognozy w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Przedmiotowe informacje zawarte zostały w poniższych tabelach.

Tabela 2. Prognoza liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej instytucjonalnej i zawodowej do całkowitej liczby dzieci zamieszkującej na terenie Krakowa w latach 2013 – 2015.

Rok	Liczba dzieci zamieszkujących w Krakowie	Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej (0,23%)
2013	132 262	304
2014	133 186	306
2015	134 022	308

Źródło: GUS oraz opracowanie własne MOPS

Tabela 2. Prognoza liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej niezawodowej i spokrewnionej do całkowitej liczby dzieci zamieszkującej na terenie Krakowa w latach 2013 – 2015.

Rok	Liczba dzieci zamieszkujących w Krakowie	Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej (0,06%)
2013	132 262	79
2014	133 186	80
2015	134 022	80

Zródło: GUS oraz opracowanie własne MOPS

Rodziny zastępcze zawodowe

Jak wynika z analizy danych za okres od 2010 roku do 2012 roku, liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych zawodowych od czterech lat utrzymuje się na poziomie wynoszącym średnio 68 „nowych” dzieci umieszczanych w ciągu roku.

Tabela 3. Liczba dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych.

Zawodowa rodzinna piecza zastępcza						
	2010	Procent	2011	Procent	2012	Procent
Łączna liczba korzystających	117	100%	120	100%	107	100%
Liczba powrotów pod opiekę rodziny i inne	70	60%	68	57%	58	54%

Zródło: opracowanie własne MOPS

Liczba zawodowych rodzin zastępczych zarówno pełniących funkcje pogotowia rodzinnego jak i rodzin specjalistycznych utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat. Według stanu z dnia 31 grudnia 2012 roku na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków, zadanie to realizowane było przez 25 rodzin pełniących funkcje pogotowia rodzinnego, które mogły zapewnić opiekę i wychowanie 47 dzieciom, łącznie w ciągu roku z tej formy pieczy skorzystało 98 dzieci, natomiast w 9 rodzinach specjalistycznych, opiekę znalazło 9 dzieci. Ponadto w uruchomionych w 2012 roku 3 rodzinnych domach dziecka zapewniono miejsca dla 19 dzieci i młodzieży. W roku 2012 z tej formy pieczy zastępczej skorzystało 20 dzieci.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Tabela 4. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2010-2012.

Instytucjonalna piecza zastępcza						
	2010	Procent	2011	Procent	2012	Procent
Łączna liczba korzystających	878	100%	783	100%	711	100%
Liczba powrotów pod opiekę rodziny i inne	73	8%	65	8%	44	6%
Liczba usamodzielnionych wychowanków	73	8%	72	9%	53	7%

Suma liczby dzieci opuszczających pieczę	146	16%	137	17%	97	13%
--	-----	-----	-----	-----	----	-----

Źródło: opracowanie własne MOPS

W okresie od 2010 do 2012 roku do instytucjonalnej pieczy zastępczej zostało łącznie skierowanych 670 wychowanków – rocznie kierowanych jest średnio 223 dzieci i młodzieży. Największa liczba małych dzieci umieszczonych w placówkach mieści się w przedziale wiekowym od 12 do 16 roku życia. Drugą pod względem liczebności jest grupa dzieci i młodzieży w przedziale wiekowym 16 – 18 lat.

Tabela 5. Wiek i liczba dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2010-2012.

Przedział wiekowy	2010 rok	2011 rok	2012 rok	Średnia roczna liczba dzieci kierowanych do pieczy instytucjonalnej	Wzrost/spadek liczb dzieci umieszczanych w pieczy instytucjonalnej 2010/2012
od 0-6 roku życia	34	43	51	43	Wzrost o 50%
powyżej 6 – 12 roku życia	19	43	39	33	Wzrost o 101%
powyżej 12 -16 roku życia	78	59	91	76	Wzrost o 17%
powyżej 16 – 18 roku życia	64	63	86	71	Wzrost o 34%
Suma	195	208	267	223	Wzrost o 37%

Źródło: opracowanie własne MOPS

Należy zaznaczyć, iż w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej umieszczana jest duża liczba rodzeństw, w tym rodzeństwa o dużej różnicy wieku. W analizowanym okresie przedstawia się to następująco:

Tabela 6. Rodzeństwa przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

2010			2011			2012		
Liczące 2 dzieci	Liczące 3 dzieci	Liczące 4 dzieci	Liczące 2 dzieci	Liczące 3 dzieci	Liczące 4 dzieci	Liczące 2 dzieci	Liczące 3 dzieci	Liczące 4 i więcej dzieci
23	5	1	22	4	1	20	4	5

Źródło: opracowanie własne MOPS

Rodzeństwa w pieczy instytucjonalnej stanowią prawie 9 % wszystkich dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 7. Rodzeństwa przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej w stosunku do całkowitej liczby dzieci przebywających.

	2010	2011	2012
Liczba dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej	878	783	711

Liczba dzieci w rodzinach 2 osobowych	46	44	40
Procentowy udział liczby dzieci w rodzinach 2 osobowych do liczby dzieci przebywających	5,24	5,62	5,63
Liczba dzieci w rodzinach 3 i więcej osobowych	19	16	34
Procentowy udział dzieci w rodzinach 3 i więcej osobowych do liczby dzieci przebywających	2,16	2,04	4,78
Procentowy udział dzieci w rodzinach do liczby dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej	7,4	7,66	10,4

Źródło: opracowanie własne MOPS

Diagnoza sporządzona przez psychologów wskazuje, że znaczna grupa dzieci i młodzieży przebywająca w instytucjonalnej pieczy zastępczej cierpi na zaburzenia zachowania i emocji.

Tabela 8. Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej z zaburzeniami zachowania i emocji.

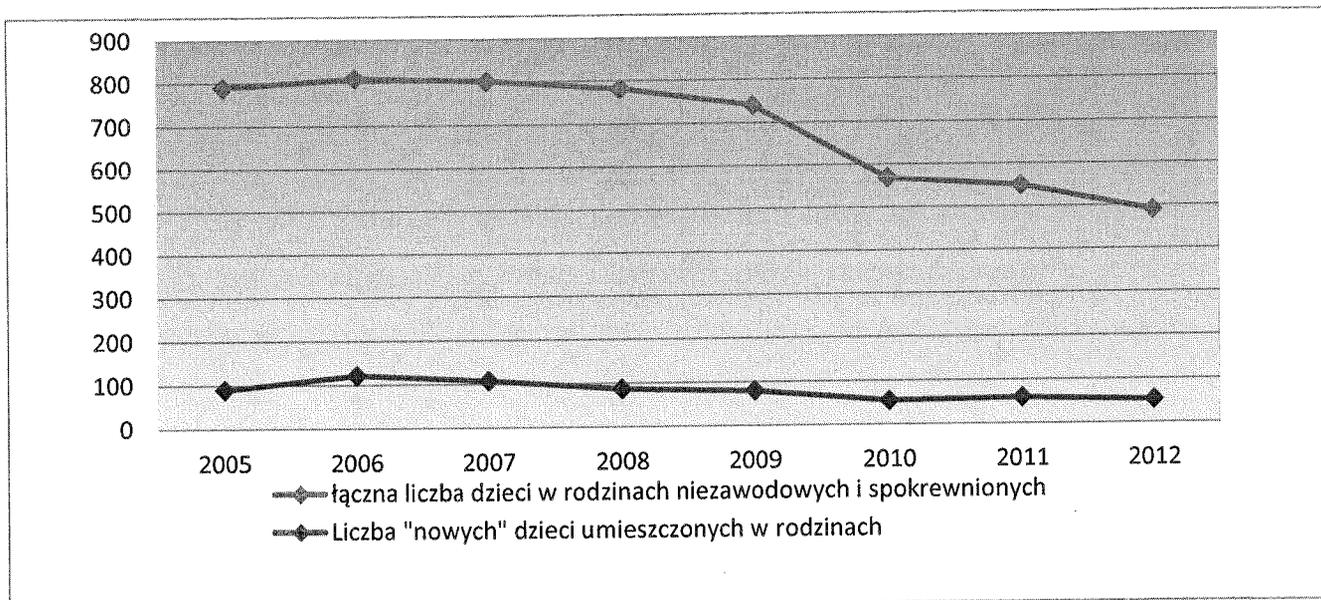
Przedział wiekowy	2010 rok	2011 rok	2012 rok	Wzrost/spadek liczby dzieci umieszczanych w pieczy instytucjonalnej a liczba dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji 2010/2012
powyżej 6 – 12 roku życia	7	20	22	Wzrost o 211%
powyżej 12 -16 roku życia	55	40	62	Wzrost o 13%
powyżej 16 – 18 roku życia	41	33	43	Wzrost o 5%
Suma	103	93	127	Wzrost o 28%

Źródło: opracowanie własne MOPS

Rodziny zastępcze niezawodowe i spokrewnione z dzieckiem

Z danych z lat 2005 -2012 wynika, że liczba powoływanych przez sąd nowych rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych od trzech lat nie zmienia się i wynosi średnio 55 rodzin dla 68 dzieci. Natomiast ogólna liczba rodzin zastępczych zmniejsza się, ponieważ więcej rodzin zastępczych kończy funkcjonowanie niż jest tworzonych.

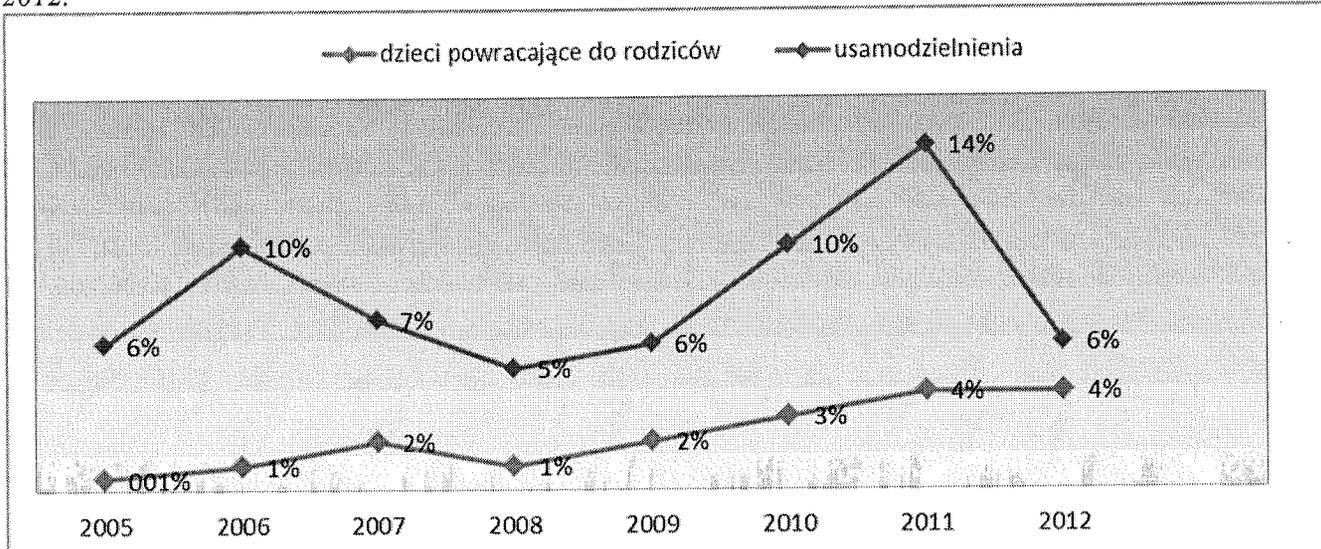
Wykres 1. Liczba dzieci przebywających i umieszczanych w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych w latach 2005-2012.

Źródło: opracowanie własne MOPS

Od roku 2005 do roku 2012 stopniowo wzrasta liczba dzieci, które przebywały w rodzinach zastępczych niezawodowych i spokrewnionych i powróciły pod opiekę rodziców biologicznych. Średnio 55 wychowanków rocznie opuszcza rodziny zastępcze i usamodzielnia się.

Wykres 2. Odsetek dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powracających do rodziców biologicznych i usamodzielniających się w latach 2005-2012.

Źródło: opracowanie własne MOPS

Z opracowań własnych MOPS wynika, że prawie 90% rodzin zastępczych spokrewnionych tworzą dziadkowie, pozostały odsetek stanowi rodzeństwo dzieci. Niemalże połowa z opiekunów jest w wieku pomiędzy 56-tym a 64-tym rokiem życia, 32% ma więcej niż 66 lat, a 8% przekroczyło 75 rok życia. Struktura wieku wychowanków przedstawia się następująco: 40% dzieci z rodzin spokrewnionych ma mniej niż 12 lat, dzieci w wieku 13-15 i 16-18 stanowią odpowiednio po 30%. Osoby niespokrewnione z dziećmi stanowią 40% ogółu rodzin zastępczych niezawodowych, pozostałe osoby to wujostwo i dalsza rodzina dzieci. Opiekunowie w tej grupie

rodzin zastępczych są znacznie młodsi niż w rodzinach spokrewnionych: 62 % stanowią osoby w wieku 36-55 lat a powyżej 66 roku jest tylko 2 % osób.

Tabela 9. Spokrewnione i niezawodowe rodziny zastępcze według cech demograficzno – społecznych.

cechy demograficzno-społeczne spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych	rodziny zastępcze - ogółem
wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	
poniżej 6 r.z.	12,9%
7-12	34,1%
13-15	27,5%
16-18	27,9%
liczba osób w gospodarstwie domowym	
2	30,9%
3	33,8%
4	22,4%
5	9,8%
6 i więcej	3,4%
główne źródło utrzymania rodziny	
brak dochodu	3,3%
inne, niezarobkowe źródło utrzymania:	61,1%
w tym emerytura lub renta	53,7%
praca na własny rachunek	5,4%
praca najemna dorywcza	4,1%
praca najemna stała	26,1%

Zródło: opracowanie własne MOPS

Niespełna 8% rodzin zastępczych w roku 2012 miało dochody kwalifikujące do korzystania z pomocy społecznej (z uwzględnieniem dochodu z tytułu pomocy pieniężnej na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej). Jak wynika z analizy akt rodzin zastępczych, ponad 10 % rodzin zastępczych spokrewnionych ma stałe problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych oraz w organizacji wypoczynku podczas ferii i wakacji (40% rodzin). Rodzic biologiczny zamieszkuje wspólnie z co szóstą rodziną zastępczą.

Rodzaj, nasilenie i rozkład występowania problemów rozwojowych i zdrowotnych występujących u wychowanków rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Problemy rozwojowe i zdrowotne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Rodzaj problemu	Odsetek występowania danego zjawiska we wszystkich rodzinach zastępczych	Odsetek występowania danego zjawiska w rodzinach zastępczych niezawodowych (niespokrewnionych)	Odsetek występowania danego zjawiska w rodzinach zastępczych niezawodowych (wujostwo)	Odsetek występowania danego zjawiska w rodzinach zastępczych spokrewnionych
Zaburzenia zachowania lub/ i emocji	17%	32%	9%	17%
Zagrozenie demoralizacją	8%	12%	13%	7%

Trudności w nauce	27%	20%	28%	27%
Leczenie psychiatryczne lub wskazania (od lekarza ogólnego, psychologa) do leczenia psychiatrycznego	8%	12%	5%	8%
Niepełnosprawność	5%	6%	3%	5%

Źródło: opracowanie własne MOPS

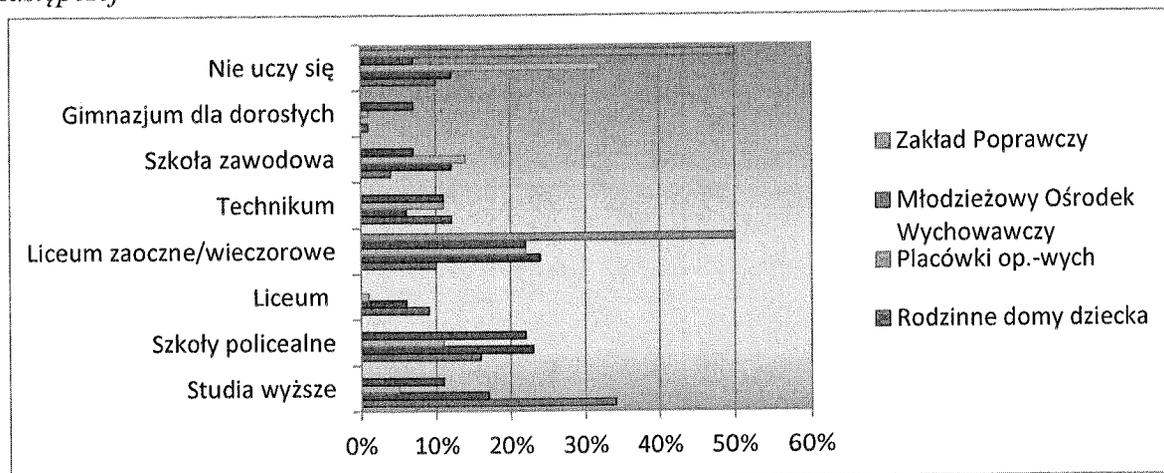
Osoby opuszczające rodziny zastępcze i pieczę instytucjonalną

W latach 2009 – 2012 średniorocznie udzielono pomocy finansowej i rzeczowej związanej z usamodzielnieniem 452 wychowankom rodzin zastępczych oraz osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, zakłady poprawcze.

Wychowankowie rodzin zastępczych stanowią niespełna 60% ogółu osób usamodzielnianych, wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych ponad 30%. Wychowankowie zakładów poprawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych stanowią 10% ogółu osób usamodzielnianych. Z diagnozy zawartej w „Ocenie zasobów pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków” (opracowanie dostępne na stronie <http://www.mops.krakow.pl/2011-1>) wynika, że co dziesiąty wychowanek, poza pomocą na kontynuowanie nauki, nie posiada żadnego innego źródła dochodu, niespełna 30% osób usamodzielnianych posiada dochody z pracy zarobkowej.

Poziom edukacji, na którym kontynuują naukę osoby usamodzielniane jest zróżnicowany ze względu na typ pieczy zastępczej, w której osoby te przebywały. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 3. Kontynuowanie nauki przez osoby opuszczające różne typy pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne MOPS

Sytuacja osób opuszczających różne formy pieczy zastępczej różni się również pod względem posiadanych przez te osoby zasobów mieszkaniowych.

Tabela Nr 11. Sytuacja mieszkaniowa osób opuszczających pieczę zastępczą – wg stanu na dzień 1.02.2013 roku.

Osoby, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze	Udział procentowy w stosunku do wszystkich opuszczających daną formę pieczy zastępczej
Mieszkające w lokalu otrzymanym z zasobów gminy Kraków	2%

Wynajmujące mieszkanie/pokój na wolnym rynku	19%
Zamieszkujące u rodziny/znajomych	35%
Osoby z uregulowaną sytuacją mieszkaniową - posiadające własne mieszkanie/dom/zamieszkujące w lokalu, którego są najemcą lub figurują w umowie najmu	28%
Inne w tym: internat, bursa, lokal komunalny bez tytułu prawnego, lokal komunalny po wyroku eksmisyjnym	6%
Przebywające w mieszkaniu chronionym dla osób usamodzielnianych	10%
Osoby, które opuściły rodziny zastępcze	
Wynajmujące mieszkanie/pokój na wolnym rynku	10%
Zamieszkujące u rodziny/znajomych	32%
Osoby z uregulowaną sytuacją mieszkaniową - posiadające własne mieszkanie/dom/zamieszkujące w lokalu, którego są najemcą lub figurują w umowie najmu	56%
Inne w tym: internat, bursa, lokal komunalny bez tytułu prawnego, lokal komunalny po wyroku eksmisyjnym	2%

Źródło: opracowanie własne MOPS

II. Obszary problemowe dotyczące pieczy instytucjonalnej i zawodowej zastępczej – wnioski.

1. Jak wynika z analizy powyższych danych, liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej utrzymuje się na względnie stałym poziomie tj. średnio około 360 dzieci i młodzieży rocznie. Na podstawie prognoz demograficznych w zakresie liczby dzieci, które zamieszkują w Krakowie szacuje się, że liczba dzieci objętych pieczą zastępczą instytucjonalną oraz zawodową wyniesie około 300 dzieci i młodzieży rocznie. Natomiast z korelacji prognoz demograficznych do liczby dzieci umieszczanych w spokrewnionej i niezawodowej pieczy zastępczej wynika, iż będzie to około 80 dzieci i młodzieży rocznie. Jednocześnie należy wziąć pod uwagę fakt, iż liczba dzieci, powracających do domu w związku z uchyleniem postanowienia sądu w sprawie opiekuńczej oraz młodzieży, która się usamodzielnia średniorocznie wynosi około 250 dzieci i młodzieży, z tego z pieczy zastępczej instytucjonalnej i zawodowej około 180 wychowanków.
2. Przedstawione informacje w zakresie zawodowej pieczy zastępczej wskazują na fakt, iż liczba dzieci przebywających w tego typu formach utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Średnia liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych w okresie 2010 – 2012 wynosi 115. Największy odsetek dzieci korzystających z tej formy pieczy zastępczej mieści się w przedziale wiekowym od 0 – 3 lat.
3. W odniesieniu do instytucjonalnej pieczy zastępczej największa liczba dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, mieści się w przedziale wiekowym 12 – 18 lat, co stanowi około 66% dzieci i młodzieży kierowanych do w/w pieczy. Natomiast liczba dzieci w wieku od 0 – 6 roku życia, która umieszczana jest w tych formach pieczy zastępczej, średniorocznie wynosi 43. Przeprowadzone analizy pokazują także, iż wzrasta liczba dzieci i młodzieży umieszczanej w pieczy instytucjonalnej, która wykazuje zaburzenia zachowania i emocji (wzrost od 2010 roku do 2012 roku o 28%). Należy także zauważyć, iż w pieczy instytucjonalnej przebywają rodzeństwa od 2 do 6 osobowe, co stanowi ponad 8% wszystkich dzieci przebywających placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

III. Obszary problemowe dotyczące pieczy rodzinnej niezawodowej i spokrewnionej – wnioski.

1. Z zaprezentowanych danych wynika, że nie więcej niż 4% dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych powraca do rodziców biologicznych. Pozostali wychowankowie przebywają w pieczy zastępczej do pełnoletności. Rodzice zastępczy spokrewnieni z dzieckiem to przede wszystkim dziadkowie, osoby starsze, które przekroczyły 60 rok życia. Spokrewnionych opiekunów zastępczych, z uwagi na ich wiek, często cechuje obniżona sprawność psychomotoryczna oraz niewielka skłonność do zmiany postaw wychowawczych.
2. Z analizy danych będących w zasobach MOPS wynika, że 17% dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych ma zdiagnozowane zaburzenia zachowania i emocji, 27% ma trudności w nauce, a prawie 20% trudności wychowawcze w szkole. 8% dzieci umieszczonych w tych rodzinach jest leczonych psychiatrycznie, u 2% odnotowano informację o spożywaniu alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Zaburzenia zachowania i emocji występują u 18% dzieci wychowywanych w niezawodowych rodzinach zastępczych, 5% spożywało alkohol lub inne środki psychoaktywne, a 6 % jest leczonych psychiatrycznie. 25% dzieci ma trudności w nauce, 15% problemy wychowawcze na terenie szkoły. Nasilenie występowania problemów rozwojowych i opiekuńczo-wychowawczych w obydwu typach rodzin nie różni się zatem znacząco.

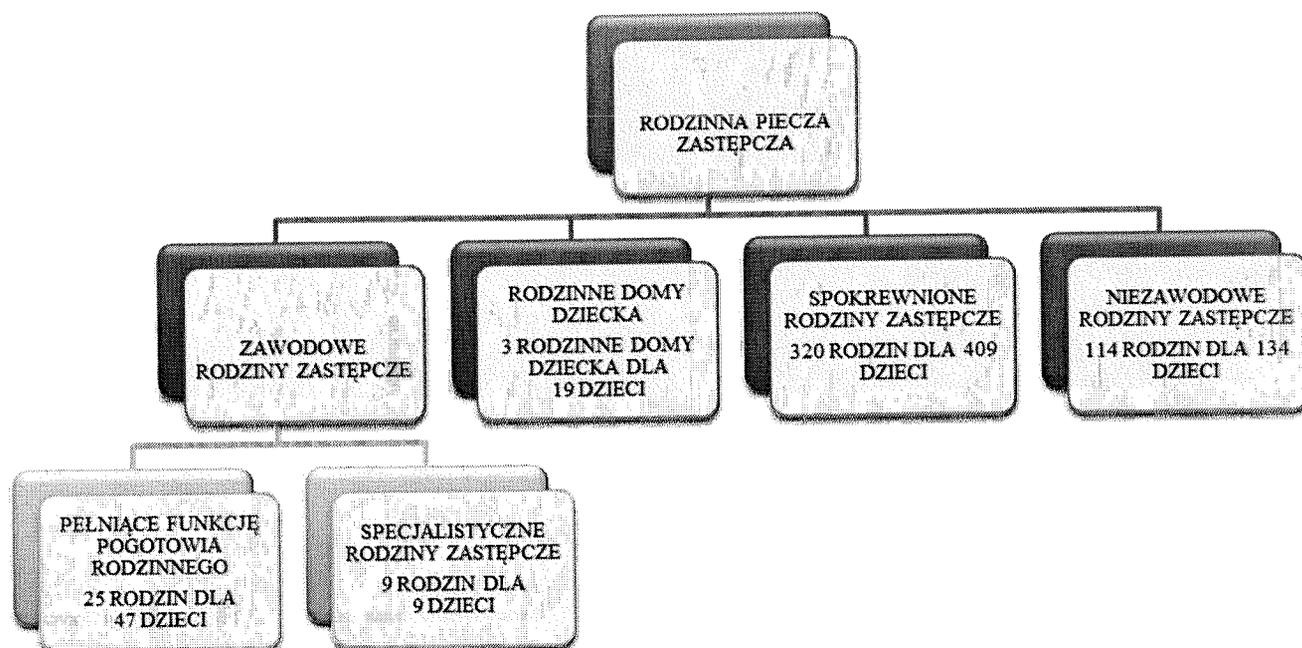
IV. Obszary problemowe dotyczące usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej – wnioski.

1. Aspiracje edukacyjne osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka są wyższe niż opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i zakłady poprawcze. 34% wychowanków rodzin zastępczych i 17% wychowanków rodzinnych domów dziecka kontynuuje naukę na studiach. Natomiast spośród osób, które opuściły placówki opiekuńczo – wychowawcze (inne niż rodzinny dom dziecka) 5% jest słuchaczami wyższych uczelni. Na tle pozostałych wychowanków nagorzej pod względem kontynuowania nauki wypadają osoby opuszczające zakłady poprawcze – połowa z nich w ogóle nie kontynuuje nauki po opuszczeniu placówki, żadna z tych osób nie uczy się w technikum, szkole ponadgimnazjalnej czy uczelni wyższej.
2. Sytuacja mieszkaniowa osób opuszczających rodziny zastępcze jest zazwyczaj lepsza niż osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze. Ponad połowa wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze ma uregulowaną sytuację mieszkaniową, to znaczy są najemcami lub właścicielami mieszkania lub figurują w umowie najmu jako osoby uprawnione do zamieszkiwania w lokalu. W takiej sytuacji jest 28% wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Co dziesiąty wychowanek rodziny zastępczej i co piąty wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej wynajmuje lokal na wolnym rynku. Około 30% wychowanków obu form pieczy zastępczej mieszka u znajomych lub dalszej rodziny.

Reasumując, Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków uwzględniając powyższe czynniki, określa działania konieczne do realizacji w szerszej perspektywie czasowej – do roku 2020, których część realizowana będzie w latach 2013 – 2015.

V. Zasoby Gminy Miejskiej Kraków

1. System rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków, według stanu na 1.03.2013 roku.

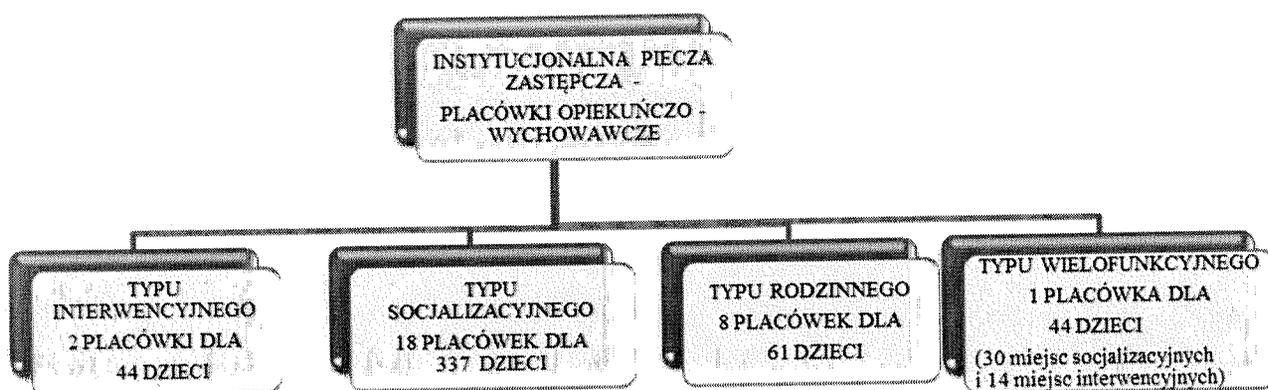

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

- 1) Usługi realizowane na rzecz rodzin zastępczych
 - a) **Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnia 14 koordynatorów. W ramach realizowanego przez MPiPS Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej MOPS otrzymał w roku 2012 dotację stanowiącą dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów w łącznej wysokości 221 896,69zł. Również w roku 2013 MOPS otrzymał dotację na realizację zadania w wysokości 172 127,52 zł.
 - b) **Szkolenia dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opracował i uzyskał akceptację Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dla programu szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej pn. „Jestem w domu”. Pracownicy MOPS prowadzą w oparciu o ten program 50-cio godzinne szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.
 - c) **Kwalifikowanie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.** Pracownicy MOPS prowadzą ocenę kandydatów zarówno pod względem spełniania przez nich wymogów formalnych jak i predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy. W 2012 roku pracownicy MOPS przeprowadzili 125 postępowań kwalifikacyjnych dotyczących kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej.
 - d) **Szkolenie rodzin zastępczych i prowadzenie grup wsparcia.** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej umożliwia rodzinom zastępczym uczestnictwo w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje. W 2012 roku rodziny zastępcze uczestniczyły w 4 cyklach szkoleń, w wyjazdowych warsztatach podnoszących umiejętności wychowawcze oraz w 4 grupach wsparcia.
 - e) **Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy wolontariuszy.** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje to zadanie we współpracy z Fundacją Ruperta Mayera „Dzieło Pomocy Dzieciom” oraz pozyskując wolontariuszy bezpośrednio, zawierając z nimi

indywidualne umowy o wolontariacie. W 2012 roku z pomocy wolontariuszy skorzystało 37 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

- f) **Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy.** Rodziny zastępcze mają dostęp do poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez psychologów zatrudnionych w MOPS. W 2012 roku indywidualnym poradnictwem psychologicznym objęto 154 rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe, 99 dzieci umieszczonych w tych rodzinach oraz 7 dzieci własnych rodziców zastępczych. Łącznie odbyło się 759 indywidualnych porad psychologicznych. Z pomocy ośrodków poradnictwa i terapii skorzystały 62 osoby z rodzin zastępczych. Rodziny zastępcze korzystają również z poradnictwa prawnego organizowanego przez MOPS. W 2012 roku z porad, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, skorzystało 41 rodzin zastępczych.
- 2) Świadczenia pieniężne na rzecz rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz osób usamodzielnianych.
2. System instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków na dzień 1.03.2013 roku.

VI. Cele Programu oraz sposoby i metody badania realizacji celów

1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

- 1) Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015 (rocznie)
Zamieszczanie informacji propagujących rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach, organizowanie akcji informacyjnych	Liczba publikacji prasowych, internetowych/materiałów radiowych telewizyjnych/spotkań
Nabór niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka	Liczba rozmów osobistych i telefonicznych
Prowadzenie kwalifikacji kandydatów na rodziny	Liczba przeprowadzonych procedur

zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka	kwalifikacyjnych
Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka	Liczba godzin przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów
Tworzenie nowych form rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba nowych rodzin zastępczych spokrewnionych/niezawodowych/zawodowych/rodzinnych domów dziecka
Tworzenie nowych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba nowych miejsc w zawodowych rodzinach zastępczych/ Liczba nowych miejsc w rodzinnych domach dziecka
Opracowanie systemu motywacji do podjęcia rodziny zastępczej	Przygotowanie projektu uchwały w zakresie wynagradzania zawodowych rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka; przyznanie rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

a) wzrost liczby osób zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej,

Wskaźniki realizacji celu: liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej/niezawodowej/zawodowej/prowadzenia rodzinnego domu dziecka

b) nabycie przez kandydatów do sprawowania pieczy wiedzy dotyczącej prawidłowego wypełniania funkcji rodzica zastępczego, wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,

Wskaźniki realizacji celu: Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej/niezawodowej/zawodowej/rodzinnego domu dziecka

c) wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka

Wskaźniki realizacji celu: Liczba rodzin zastępczych niezawodowych/liczba umieszczonych w nich dzieci, liczba rodzin zastępczych zawodowych/liczba „miejsc”, liczba rodzinnych domów dziecka/liczba „miejsc”

Metody badania stopnia realizacji celów:

a) analiza danych liczbowych

b) badania jakościowe:

- zmiany w zakresie wiedzy dotyczącej prawidłowego wypełniania funkcji rodzica zastępczego - *subiektywna ocena posiadanej wiedzy i kompetencji przed i po szkoleniu,*

2. Wzmocnienie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015
Zatrudnienie odpowiedniej liczby wykwalifikowanych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba koordynatorów
Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	Liczba grup wsparcia/Liczba uczestników grup wsparcia
Zapewnienie dostępu do usług specjalistycznego poradnictwa	Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa/liczba porad
Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych	Liczba godzin przeprowadzonych szkoleń/Liczba osób uczestniczących w szkoleniu
Zapewnienie pomocy wolontariuszy	Liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

a) współpraca rodziców zastępczych z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej;

Wskaźniki realizacji celu: liczba rodzin zastępczych, które zawnioskowały o objęcie wsparciem koordynatora, liczba spotkań koordynatora z rodziną zastępczą - średniomiesięcznie, liczba osób skierowanych przez koordynatora do skorzystania ze wsparcia specjalistycznego/liczba osób które skorzystały ze wsparcia.

b) wzrost liczby rodzin uczestniczących systematycznie w spotkaniach grup wsparcia;

Wskaźniki realizacji celu: Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w grupie wsparcia, liczba rodzin zastępczych, które uczestniczyły w grupie wsparcia co najmniej 4 razy w ciągu roku

c) wzrost liczby rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa,

Wskaźniki realizacji celu: liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa/liczba porad.

d) poszerzenie wiedzy na temat specyfiki sytuacji emocjonalnej, potrzeb i przebiegu rozwoju dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców zastępczych,

Wskaźniki realizacji celu: Liczba rodzin, które ukończyły szkolenia, liczba rodzin, które w wyniku szkoleń nabyły wiedzę i kompetencje.

e) zwiększenie liczby rodzin zastępczych objętych wolontariatem,

Wskaźniki realizacji celu: Liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy

Metody badania stopnia realizacji celów:

a) analiza danych liczbowych

b) badania jakościowe:

- zmiany w zakresie wiedzy dotyczącej prawidłowego wypełniania funkcji rodzica zastępczego - *subiektywna ocena posiadanej wiedzy i kompetencji przed i po szkoleniu,*

- 3) Wzmocnienie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015
Zapewnienie pomocy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci objętych działaniami koordynatorów
Organizowanie grup wsparcia/grup socjoterapeutycznych dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba grup wsparcia/Liczba uczestników grup wsparcia
Zapewnienie dostępu do usług specjalistycznego poradnictwa	Liczba dzieci korzystających ze specjalistycznego poradnictwa
Zapewnienie pomocy wolontariuszy	Liczba dzieci objętych pomocą wolontariuszy

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

- a) Zaangażowanie dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej do bezpośredniej współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w obszarze edukacji, relacji rodzinnych i społecznych, rozwoju zainteresowań, rekreacji, wypoczynku, sportu, zdrowia.

Wskaźniki realizacji celu: liczba dzieci objętych wsparciem koordynatorów/ liczba spotkań koordynatorów z dziećmi umieszczonymi w pieczy-średniomiesięcznie/ liczba zrealizowanych działań skierowanych bezpośrednio do dzieci (np. wspólne odrabianie lekcji, sprawdzanie e-dziennika, kontraktowanie praw i obowiązków, prowadzenie zabaw edukacyjnych lub socjoterapeutycznych, umożliwienie udziału w ofercie kulturalno-rekreacyjnej, towarzyszenie w zakupach)

- b) Wzrost liczby dzieci uczestniczących w grupach wsparcia/grupach socjoterapeutycznych

Wskaźniki realizacji celu: liczba dzieci uczestniczących w grupie/ liczba dzieci które uczestniczyły w grupie wsparcia co najmniej 4 razy w całym cyklu spotkań

- c) wzrost liczby dzieci przebywających rodzinnej pieczy zastępczej korzystających ze specjalistycznego poradnictwa,

Wskaźniki realizacji celu: liczba dzieci korzystających ze specjalistycznego poradnictwa/liczba porad

- d) Poprawa sytuacji szkolnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,

Wskaźniki realizacji celu: Liczba dzieci objętych pomocą wolontariuszy; liczba dzieci, których sytuacja szkolna uległa poprawie (frekwencja, zachowanie wyniki w nauce)

Metody badania stopnia realizacji celów:

- a) analiza danych liczbowych

- b) badania jakościowe:

- poprawa sytuacji szkolnej - ocena materiałów zebranych do opracowania „Oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej”

2. Zapewnienie opieki dzieciom w formach pieczy instytucjonalnej dostosowanych do ich potrzeb.

- 1) Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych z uwzględnieniem aktualnych potrzeb oraz przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015 (rocznie)
Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego	Liczba placówek opiekuńczo –wychowawczych typu interwencyjnego/ przeciętna liczba miejsc w placówkach typu interwencyjnego / przeciętna liczba dzieci umieszczonych
Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego	Liczba placówek opiekuńczo –wychowawczych typu socjalizacyjnego /przeciętna liczba miejsc w placówkach typu socjalizacyjnego / przeciętna liczba dzieci umieszczonych
Pozyskanie lokali na uruchomienie i prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu specjalistyczno – terapeutycznego –	Liczba placówek opiekuńczo –wychowawczych typu specjalistyczno – terapeutycznego/ przeciętna liczba miejsc w placówkach typu specjalistyczno - terapeutycznego/przeciętna liczba dzieci umieszczonych
Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego	Liczba placówek opiekuńczo –wychowawczych rodzinnego/ przeciętna liczba miejsc w placówkach typu rodzinnego /przeciętna liczba dzieci umieszczonych

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

- a) Uruchomienie 10 placówek typu specjalistyczno – terapeutycznego zapewniających opiekę i wychowanie 105 dzieciom wymagającym specjalistycznych oddziaływań – w tym 6 dla dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji w ramach Centrum Administracyjnego, które zostanie powołane;

Wskaźniki realizacji celu: Liczba uruchomionych placówek opiekuńczo – wychowawczych typu specjalistyczno – terapeutycznego; Przeciętna liczba dzieci korzystających.

- b) Dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w tym prowadzenie placówek typu socjalizacyjnego zapewniających 14 miejsc.

Wskaźniki realizacji celu: Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego zapewniająca więcej niż 14 miejsc; Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego zapewniająca 14 lub mniej niż 14 miejsc; Liczba dzieci powyżej 7 roku życia umieszczona w placówkach opiekuńczo – wychowawczych; Liczba dzieci poniżej 7 roku życia umieszczona w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;

- c) Zmniejszenie liczby dzieci korzystających z instytucjonalnych form pieczy zastępczej do 7 roku życia.

Wskaźniki realizacji celu: Liczba dzieci do 7 roku życia umieszczonych w nowo utworzonych formach rodzinnej pieczy zastępczej.

Metody badania stopnia realizacji celów:

a) analiza danych liczbowych;

3. Wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015
Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla kadry wychowawczej zatrudnionej w placówkach	Liczba przeprowadzonych szkoleń (przez dyrektora placówki/przez Powiat)/ Liczba osób, które ukończyły szkolenia

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

a) Zapewnienie właściwej opieki dzieciom i młodzieży przebywającym w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej.

Wskaźniki realizacji celu: Liczba przeprowadzonych szkoleń; Liczba osób, które ukończyły szkolenia

Metody badania stopnia realizacji celów:

a) analiza danych liczbowych;

b) badania jakościowe:

- analiza ankiet przeprowadzanych po szkoleniach

4. Życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz ich integracja ze środowiskiem.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji:

Planowane do realizacji działania	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2013-2015
Realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia	Liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia
Świadczenie pracy socjalnej i udzielanie wsparcia przez koordynatorów	Liczba osób usamodzielnianych objętych pracą socjalną/Liczba osób usamodzielnianych objętych wsparciem koordynatorów
Prowadzenie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie mieszkania chronionego

Sposoby badania stopnia realizacji celu:

Przewidywane efekty:

- a) Wzrost liczby osób usamodzielnianych osiągających cele dotyczące zdobycia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych zawarte w indywidualnych programach usamodzielnienia;

Wskaźniki realizacji celu: stosunek liczby osób usamodzielnianych, które mają sporządzony indywidualny program usamodzielnienia do liczby osób, które realizują zaplanowane zadania w zakresie edukacji i zdobycia kwalifikacji zawodowych zgodnie z programem/ liczba i rodzaj podjętej interwencji (np. pismo do szkoły w sprawie frekwencji/ osobiste rozmowy z wychowawcami/pedagogami/dyrektorami szkół/ weryfikacja frekwencji/ skierowanie do doradcy zawodowego/ motywowanie);

- b) Poprawa sytuacji mieszkaniowej osób usamodzielnianych;

Wskaźniki realizacji celu: liczba osób usamodzielnianych, których sytuacja mieszkaniowa uległa poprawie w związku z udzielonym wsparciem (np. otrzymały mieszkanie z zasobów Gminy Kraków, przeprowadziły postępowanie spadkowe, uregulowały zaległości, wstąpiły w najem)/ Liczba i rodzaj podjętej interwencji (np. pomoc w sporządzeniu wniosku o lokal z zasobów gminy/ w kompletowaniu dokumentów, pismo popierające wniosek do UMK, do ZBK o umożliwienie spłaty zaległości w ratach, osobista interwencja w UMK, skierowanie po poradę prawną);

- c) Zapewnienie adekwatnej do potrzeb liczby miejsc w mieszkaniach chronionych;

Wskaźniki realizacji celu: liczba osób, którym udzielono pomocy w formie mieszkania chronionego do liczby złożonych wniosków o mieszkanie chronione.

Metody badania stopnia realizacji celów:

- a) analiza danych liczbowych

VII. Rezultaty

1. Limit zawodowych rodzin zastępczych

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 3 – letnie powiatowe programy rozwoju pieczy zastępczej zawierają coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych. Stąd, ustala się następujący limit zawodowych rodzin zastępczych:

Rok	2013	2014	2015
Liczba zawodowych rodzin zastępczych	34	37	43

Na podstawie założeń przedmiotowego programu na dzień 31 grudnia 2015 roku na 39 placówek opiekuńczo – wychowawczych jedynie 2 będą miały więcej niż 14 miejsc, co dopuszczają zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a zmiany w tych 2 placówkach planuje się na okres od 2016 do 2019 roku. W zakresie pieczy instytucjonalnej zostaną dokonane następujące zmiany:

- 1) zmniejszenie o 120 liczby miejsc w placówkach socjalizacyjnych;
- 2) zmniejszenie o 2 miejsca w placówkach typu interwencyjnego;
- 3) zmniejszenie o 2 miejsca w placówkach typu rodzinnego;
- 4) uruchomienie 105 miejsc w placówkach specjalistyczno – terapeutycznych

Jednakże analiza poszczególnych przypadków dzieci kierowanych do placówek w okresie od 2010 roku do 2012 roku wykazuje, iż z uwagi na liczbę rodzeństw o dużej różnicy wieku,

zasadne jest funkcjonowanie placówki, która będzie mogła w szczególnych przypadkach zapewnić opiekę dzieciom od 3 roku życia wspólnie ze starszym rodzeństwem.

W wyniku realizowania założeń Programu, przekształcenia systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Miejskiej Kraków, spowodują uzyskanie następujących rezultatów:

Rodzinna piecza zastępcza				
	2013		2015	
	Liczba miejsc	Liczba rodzin	Liczba miejsc	Liczba rodzin
zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	47	25	65	33
zawodowe specjalistyczne rodziny zastępcze	9	9	10	10
rodzinne domy dziecka	19	3	19	3
Łącznie	75	37	94	46
Instytucjonalna piecza zastępcza				
	2013		2015	
	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek
placówki opiekuńczo - wychowawcze typu interwencyjnego	58	3	56	3
placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego	61	8	59	8
placówki opiekuńczo -wychowawcze typu socjalizacyjnego	367	19	247	18
placówki opiekuńczo - wychowawcze typu specjalistyczno - terapeutycznego	0	0	105	10
Łącznie	486	30	467	39
Suma miejsc w systemie	561		561	

Ponadto zakłada się, że w latach 2013, 2014 oraz 2015 zrealizowane zostaną następujące działania (rocznie):

- 1) Przeprowadzonych zostanie rocznie 80 procedur kwalifikujących do sprawowania pieczy zastępczej,
- 2) Zorganizowane zostaną 2 cykle szkoleń dla 25 kandydatów na niezawodowych i zawodowych rodziców zastępczych,
- 3) Prowadzone będą co najmniej 4 grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych,
- 4) Zorganizowane zostaną 4 cykle szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych.

- 5) Udzielona zostanie pomoc specjalistyczna (psychologiczna lub prawna) dla 120 osób z rodzin zastępczych,
- 6) 40 dzieci otrzyma pomoc wolontariuszy,
- 7) Realizowanych będzie 400 indywidualnych programów usamodzielnienia,

Na dzień 31.12.2015 roku funkcjonować będą 2 mieszkania chronione dla 10 osób usamodzielnianych.

2. Ewaluacja programu.

Za realizację programu odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie. Program ma charakter otwarty i w celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań będzie podlegał ewaluacji.

Ewaluacja prowadzona będzie z wykorzystaniem badań ilościowych i jakościowych. Prowadzona będzie ewaluacja bieżąca oraz ex post.

Informacje dotyczące realizacji Programu zostaną zawarte w corocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.